

PORTRET

Actrice
Lea Witvrouwen

Tekst: Frederika Hostens
Foto's: Lisa Develtere

Nog veel onwetendheid over autisme

Dat de olijke Lea Schepers uit het televisieprogramma *Benidorm Bastards* in het ‘echte’ leven de moeder is van twee zonen met autisme, was tot vorig jaar een goed bewaard geheim. “Ik leefde in twee gescheiden werelden: op het podium en voor de camera was ik een al vrolijkheid, in de coulissen vloeiden dikwijls tranen. Ouders van kinderen met autisme kunnen elkaar helpen en van elkaar leren. Vooral daarom ben ik uit de coulissen getreden.”

Lea Witvrouwen (63) speelt al meer dan 35 jaar amateurtoneel in Herentals en in het Sprookjesbos van Westerlo leeft ze zich al vijftien jaar uit als heks. Toch kreeg ze pas echt naam- en gezichtsbekendheid nadat ze in maart 2009 gereageerd had op een oproep van het productiehuis Shelter dat zestigplussers zocht voor een verborgencameraprogramma. “Het was het begin van een dol avontuur. Samen met zes andere acteurs snorde ik door de straten om de jeugd in de luren te leggen. We beleefden heel wat lol.”

Op slag werd Lea Witvrouwen een BV. Dat leverde haar heel wat persaandacht op. “Op vragen over mijn privéleven antwoordde ik telkens ontwijkend omdat ik vond dat anderen geen uitstaans hadden met wat ik thuis meemaakte. Ik hield dat hardnekkig vol tot freelancejournaliste Caroline Haverans me vroeg wat mijn kinderen en kleinkinderen van mijn rol als Lea Schepers vonden. Ik vertelde haar dat ik twee zonen met autisme heb en dat ik met het idee speelde om mijn levensverhaal neer te schrijven. Caroline moedigde me aan om dat effectief te doen. Ze vond een uitgever en hield mee mijn pen vast. Eind oktober 2012 rolde ons boek van de persen.”

● Bespreekbaar maken

Je hebt lang getwijfeld of je aan de buitenwereld zou vertellen wat er met je zonen aan de hand was.

Wat heeft je uiteindelijk de stap doen zetten?

“Lea Witvrouwen: “Bij mijn zonen is de diagnose autisme pas gesteld toen ze 32 en 23 jaar waren. Ik voelde al lang dat er iets niet klopte, dat ze anders waren dan de anderen, maar kon dat ‘anders zijn’ niet plaatsen, laat staan een naam geven. Had ik vroeger geweten

dat mijn zonen autisme hebben, dan had ik misschien meer voor hen kunnen doen toen ze kind en tiener waren, dan had ik ze misschien beter kunnen helpen. Had ik vroeger geweten dat mijn ex-man vermoedelijk ook autisme heeft — ik wik en weeg mijn woorden, want hij heeft zich nooit laten testen — dan was het misschien gelukt om onze relatie te redden.

“Ik voel me ook heel goed bij mijn vriend Stan. Samen zorgen we vaak voor zijn twee kleindochters. Ik put echt vitamines uit de band die ik met hen heb.”

Ik kan de klok niet terugdraaien, maar ik kan wel proberen te voorkomen dat dit andere mensen overkomt. Daarom help ik mee autisme bespreekbaar te maken, om meer mensen ermee vertrouwd te maken zodat iemand die er in zijn of haar omgeving mee geconfronteerd wordt, autisme sneller herkent en sneller en beter leert hoe ermee om te gaan. Ik heb zelf tientallen boeken over autisme gelezen en geef sinds enkele jaren geregeld lezingen voor andere ouders. Ik schrik er telkens opnieuw van hoeveel vragen er op zo’n lezing naar boven komen. Vragen over wat autisme precies is, welke hulp kan geboden worden, hoe die hulp in Vlaanderen georganiseerd is enz. Er is nog heel veel onwetendheid. Daar wil ik op mijn bescheiden manier mee proberen iets aan te doen. Vroeger kon ik het woord ‘autisme’ niet horen, vandaag heb ik aanvaard dat mijn zonen anders zijn en wil ik het woord uitschreeuwen en in de kijker zetten.”

Lea Witvrouwens topfavorieten

Op haar bord: witlof met hesp en kaassaus.
In haar cd-speler: singer-songwriter Bart Herman.

In haar boekenkast: 'Brein bedriegt. Als autisme niet op autisme lijkt' van Peter Vermeulen. "Pas in 2003 las ik dit boek voor het eerst. Een collega met wie ik over mijn zonen had gepraat, had het me aangeraden. Ik las er dingen in die angstaanjagend herkenbaar waren. Plots werd me duidelijk waarom ons gezin ijskoud vierkant draaide. Het boek deed me de stap zetten om mijn zonen te laten testen en hulp te zoeken."

Op het witte doek: Doctor Zhivago van David Lean. Het is een film uit 1965 waarvan in 2002 een nieuwe verfilming werd gemaakt. "Een meesterstuk!"

Op de planken: Steel Magnolias van Robert Harlingiana. "Het stuk speelt zich af in een schoonheidssalon en werd ook verfilmd. Wat graag zou ik eens de rol van de kapster spelen."

Schreef je het boek ook niet om jezelf te bevrijden van wat je al die jaren had opgekropt?

"Natuurlijk speelde dat ook mee. Ik had lang in twee gescheiden werelden geleefd. In het theater en op de televisie was ik de zotte en vlotte plezante, thuis moest ik een hypergestructureerd leven leiden en miste ik echte gesprekken en warm contact. Dat woog enorm op me. Door alles van me af te schrijven, moest ik niet langer uitleggen wat er precies mis is met mijn zonen bij wie op het eerste gezicht niets mis lijkt te zijn en waarom ik de vader van mijn twee zonen verlaten heb. Ik voel dat mensen die mijn boek gelezen hebben, mij nu beter begrijpen en mijn bijzondere jongens beter begrijpen... Dat doet goed. De schrik om met mijn verhaal naar buiten te komen, ruimde plaats voor opluchting."

Hoe reageerden je zonen op je boek?

"De oudste, Tim*, heeft het nog altijd niet gelezen. De jongste, Bert*, heeft het wel gelezen en schreef me in een van zijn vele mails — een gesprek lukt moeilijk, hij schrijft liever neer wat hij me wil vertellen — dat hij bepaalde dingen anders ziet dan ik ze zie en beschrijf in mijn boek. Hij wees me op een aantal 'fouten' en vroeg om die recht te zetten. Ik had bv. in het boek geschreven dat hij zijn frustraties eraf fietst. Bert legde in een mail uit dat dit niet klopt: op zijn fiets kan hij zijn gedachten heel goed ordenen en ervaart hij een soort 'bikers high' zoals lopers een 'runners high' ervaren, een soort van zweverig gevoel dat je krijgt als je langere tijd aan één stuk hebt gelopen. Dat is iets anders dan je frustraties eraf fietsen. Details zijn heel belangrijk voor mensen met autisme. Onder meer daarom ben ik aan een blog begonnen: www.indecoulissen.blogspot.com. Het is als het ware een vervolg op mijn boek. In die blog probeer ik details die Bert als onjuist ervaart, juist te geven. Ik probeer ook vragen te beantwoorden van mensen die mijn boek hebben gelezen. Vragen bv. over hoe het nu, een jaar na de publicatie van het boek, met mijn twee zonen gaat."

En, hoe gaat het met hen?

"Alles lijkt wat in zijn plooi te vallen, maar ik zeg altijd 'houd vasthouden', want ik weet dat ze allebei heel kwetsbaar zijn. Vorige zomer is Bert op zijn werk gecrasht omdat hij te veel hooi op zijn vork kreeg. Gelukkig heeft zijn werkgever snel ingegrepen en kon Bert na een week rust de draad weer opnemen. Tim slaat er zich ook door op het werk, maar kan in tegenstelling tot zijn jongere broer thuis niet voor zichzelf zorgen, zelfs niet met stappenplannen. Hij krijgt hulp van een thuisbegeleidingsdienst en elke vrijdag komt er iemand van een dienstencheque-organisatie bij hem poetsen. Maar die hulp volstaat niet. Ik ga elke dag bij hem langs, Tim rekt daarop. In november 2012 ben ik op 150 meter van Tim gaan wonen zodat ik veel sneller bij hem ben als hij me nodig heeft."

In augustus schreef je in je blog “Zorgen voor je kinderen behoort tot het allerbelangrijkste in het ‘moeder zijn’ en zorgen maken om je kinderen hoort daar zeker ook bij”. Maak je je nog altijd zorgen?

“Dat blijft erbij horen en zal er altijd bij horen. Ik maak me zorgen wie er voor mijn zonen zal zorgen als ik het zelf niet meer kan of er niet meer ben. Daarom ben ik nu al voorbereidingen aan het treffen. Voor Tim heb ik met de thuisbegeleidingsdienst afgesproken dat ze een thuiszorgdienst zullen inschakelen als mijn hulp wegvalt. Voor Bert, die in Diest woont, is er noodhulp mogelijk vanuit de thuisbegeleidingsdienst van Vlaams-Brabant. Maar ik probeer daar ook niet te veel aan te denken. Ik ben er voor mijn twee jongens en zal ze nooit maar dan ook nooit in de steek laten.”

* Om de privacy van haar zonen te respecteren, noemt Lea Witvrouwen hen in haar boek en in dit interview Tim en Bert. Dat zijn fictieve namen.

“Details zijn heel belangrijk voor mensen met autisme.”

Meer weten over autisme

In dit artikel gebruiken we de term ‘autisme’ als verzamelnaam voor de vijf autismespectrumstoornissen: de autistische stoornis, het syndroom van Asperger, de stoornis van Rett, de desintegratiestoornis van de kindertijd en de pervasieve ontwikkelingsstoornis niet anders omschreven (PAS NAO).

Heb je vragen over autisme? Wil je meer weten over de hulpverlening in Vlaanderen? Zoek je gepaste ondersteuning? Neem dan contact op met een van de onderstaande organisaties of bekijk de informatie op hun website of Facebookpagina.

Autisme Centraal, tel. 09 238 18 18 (telefonisch bereikbaar van maandag tot donderdag van 9.30 tot 12.30 uur), info@autismecentraal.com, www.autismecentraal.com

Vlaamse Vereniging Autisme, tel. 078 152 252, wa@autismevlaanderen.be, www.autismevlaanderen.be

Vzw Participate!, info@participate-autisme.be, www.participate-autisme.be

In de coulissen

Leven met een autistisch gezin

Lea Witvrouwen en Caroline Havermans, Uitgeverij Vrijdag, 190 blz. - euro 17,90 euro, ISBN 9789460011689

Gratis exemplaren

We mogen van Uitgeverij Vrijdag vijf exemplaren wegschenken van ‘In de coulissen’. Wil je een kans maken op een gratis boek? Stuur dan een kaartje naar Maczima, PB 40, 1030 Brussel of een e-mail naar maczima@cm.be voor 31 december 2013.

